

A AUKERA

Euskal Dantzak, Eresoinka eta Saski beren testuinguruan

XX. mendearen hasieran, abangoardiako artea eta dantza uztartzen hasi ziren, batez ere Sergei Diaghilevek sortutako *Ballets Russes* konpainiaren bidez. Talde hori dantzariz, koreografoz, konpositorez eta beste sortaile batzuez osatutako elkarte artistiko gisa eratu zen, eta haren eragina azkar hedatu zen Europa osoan zehar. Eredu horri jarraituta, konpainia ugari sortu ziren, bakoitza bere molde eta ñabardurekin.

Ballets Espagnols taldeak eta Antonia Mercék irekitako bideari jarraituz —inoiz ez zuten Espainian jardun—, antzeko beste proiektu batzuk sortu ziren. Haien artean, aipatzekoa da Encarnación Lópezek zuzendutako dantza espainiarren konpainia, artista eta intelektual espainiarrek —Federico García Lorca eta Ignacio Sánchez Mejías buru— babestua. Konpainia horrek 1933 eta 1934 bitartean jardun zuen, eta bere programak antzokietan aurkeztea zuen helburu.

Bestalde, nabarmentzea merezi du Vicente Escudero, zeinak 1920ko hamarkadaren amaieran Parisen Abangoardiako dantzak proiektua sortu baitzuen. Proiektu horretan, flamenkoaren hizkuntza kubismoaren eta surrealismoaren estetikekin uztartzeko saiakera egin zuen.

Halaber, garrantzitsua da Eresoinka proiektua aipatzea. 1937an sortu zen Saran, eta erbesteratutako 110 euskal artistek osatutako koru eta dantza-talde mistoa izan zen. Ikuskizun korala antzerki-eszena laburrekin, orkestraz lagundutako dantzekin eta herrialdeko margolari ospetsuek diseinatutako dekoratu eta jantziekin uztartzen zen. Taldeak Europako hiri nagusietan jardun zuen —besteak beste, Amsterdam, Brusela, Londres, Haga, Rotterdam eta Hilversumen—, eta publikoaren eta kritikaren aldetik arrakasta handia lortu zuen.

1937ko abenduan, Eresoinkak Parisen egin behar zuen lehen emanaldiaren bezperan, Gastón Ferdière kazetariak Saski Naski proiektua aipatu zuen Frantziako publikoak ikusiko zuenaren aurrekari gisa: 1928an izana zen euskal folklorea eszenaratzea eta abangoardiako joerekin uztartzea helburu zuen proiektu haren aurkezpenean.

Dantza ikuskizunetarako sortzen ziren dekoratuek Euskal Herriko bizimodua irudikatzen zuten: pilota-partidak, herriko festak eta bestelako eszena herrikoi batzuk. Diseinu haietan parte hartu zuten artisten artean, aipagarriak dira, besteak beste, Jose Mari Uzelai, Antonio Gezala, Julián Tellaetxe, Ramiro Arrúe eta Juan de Aranoa. Jantzigintzan, hainbat modistok parte hartu zuten, baita Parisko diseinatzaile batzuek ere; haien artean, Coco Chanel eta Pierre Cardin [Auñamendi Entziklopedia].

Sergei Diaghilev hil ondoren, eta 1930eko hamarkadan zehar, *Ballets Russes*en oinordekotzat jotzen ziren konpainia eta talde ugari sortu ziren Europan.

Erreferentziak:

Auñamendi Entziklopedia:

<https://aunamendi.eusko-ikaskuntza.eus/eu/saski-naski/ar-107527/>

<https://aunamendi.eusko-ikaskuntza.eus/eu/eresoinka/ar-27175/>

Gomendioa: irakurri Idoia Murga Castroren *La danza. Cuerpos en movimiento a través de la historia* liburuan atal honi dagokion kapitulua.

EUSKADIKO ARTE DRAMATIKO ETA DANTZA GOI MAILAKO ESKOLA
ESCUELA SUPERIOR DE ARTE DRAMÁTICO Y DANZA DE EUSKADI

Murga, I. (2023). *La danza. Cuerpos en movimiento a través de la historia*.
Cátedra [166-167 or.]

Bideoa:

<https://dantzan.eus/bideoak/elai-alai-1938>

Gomendioa: irakurri Idoia Murga Castroren *La danza. Cuerpos en movimiento a través de la historia* liburuan atal honi dagokion kapitulua.